

Brief aan Oma

Lieve Oma, Het is nu avond. Ik zit op de bank te schrijven met een wijntje. Zo met het nieuwe jaar en de nieuwe voornemens dacht ik, ik schrijf u deze brief uit de toekomst. Twee jaar ongeveer nadat de corona in Nederland was. Lieve oma, u bent er nu niet meer maar als u dit leest leef u nog. We hebben het er over kunnen hebben. Dat u weet dat u gaat overlijden. Ik blijf het bijzonder vinden dat u zo kalm was tijdens het gesprek. Deze brief uit de toekomst heb ik u na ons gesprek gegeven. Kort daarna was u er niet meer. Ik wil u in deze brief vertellen over de tijd van tijdens en na de coronacrisis. Hoe het was nadat u bent overleden en hoe ik de hele situatie heb ervaren. Je bent overleden aan corona, de dag na Koningsdag in 2020. Ik mis je elke dag. Het is een hele rare tijd geweest. De hele wereld was in quarantaine. We hebben veel niet kunnen doen in Nederland. Alle maatregelen om u en alle andere ouderen en zwakken onder ons te beschermen. U weet dat er geen Koningsdag is gevierd. Maar er zijn daarna veel meer dingen niet door gegaan. Zoals dodenherdenking. Dat was een hele rare ervaring. Het lege plein van de Dam. Willem Alexander gaf een toespraak en vertelde over dat we nu ervoor kiezen om onze vrijheid voor een deel af te geven voor anderen. Tijdens de oorlog werd het afgepakt. Dit vind ik een hele mooie boodschap. Ik merk dat heel Nederland is veranderd. Dat men andere normen en waarden heeft aangenomen, en dat men andere dingen eigen heeft gemaakt. En simpel voorbeeld is, handen wassen. Dat is in de routine van heel veel mensen gekomen. Heel grappig eigenlijk. Mensen zijn ook wakker geschud wat het milieu betreft. Toen de hele wereld stil lag voor bijna een jaar, is de natuur heel erg opgebloeid. Die ging gewoon door zonder ons. De natuur ging zijn eigen weg. Mensen zijn nu veel bewuster als het gaat om uitstoot, voedselverbruik, etc. Ook doen mensen veel meer voor zichzelf. Koken, haar knippen, pedicure, manicure en nog veel meer. Het heeft ons laten beseffen hoe goed we het hebben in Nederland. We zeuren minder, we klagen minder en zijn blij met meer. Omdat we het hebben moeten missen voor een hele lange tijd in quarantaine. Voor veel van ons was het in het begin lastig. Voor u en alle andere ouderen al helemaal. We konden u niet meer zien. Ik ben heel dankbaar dat we nog zoveel hebben kunnen lachen en huilen aan de telefoon, en tijdens het videobellen. U heeft het niet zo mee gekregen hoe het buiten was. In de steden bijvoorbeeld. Ik heb wel eens door de stad gelopen terwijl er bijna niemand was. Dat was echt heel raar. Alsof er niemand meer woonde of werkte. We moesten onszelf echt aanpassen. Als je lak had aan de gegeven regels en maatregelen was je eigenlijk gewoon egoïstisch. Bijna iedereen van ons ging nadenken. Over de regels, over wat je wel en niet fijn vond aan de regels, over wat belangrijk voor je is, maar hoe dan ook, bijna iedereen heeft de stap gezet om eigenbelang aan de kant te zetten en te gaan doen en denken in het samen. Dat stond trouwens echt overal. #staysafe #samenstaanwesterk. Het stond zelfs heel groot op de Euromast. Ik had het u graag laten zien terwijl we door het parkje ernaast liepen. Ik zelf vond het in het begin heel exciting. Want school ging dicht en we mochten thuis blijven. Ik kreeg er in het begin nog niet veel van mee, want ik kwam eigenlijk niet verder dan ons huis en tuin. Wel hebben we het vanaf het begin heel erg jammer gevonden dat we u niet meer konden zien. Ik weet dat u altijd erg makkelijk bent met alles, maar dit moest echt. Later ging ik vaker boodschappen doen, werd school tot het nieuwe jaar (september) uitgesteld, kwamen er boetes op geen afstand houden en u werd ineens heel erg ziek oma. Toen ging het bij me dagen dat het echt heel serieus was. Dat het serieus was, wist ik natuurlijk al wel, maar het was nog niet helemaal tot me doorgedrongen. Op een gegeven moment was er een situatie waarbij ik heel serieus moest na denken en een beslissing moest maken. Ik vond een jongen

al heel lang erg leuk en ik wilde graag met hem afspreken. Dat zou dan kunnen bij ons thuis in de achtertuin. Dat weet u nog wel denk ik. Dat vertelde ik die ene zondag toen het zo ontzettend warm was. Dat was voordat u ziek werd. Hij wilde liever samen ergens zitten aan het water ofzo. Ik wist dat als ik dat zou doen, dat ik dan nooit anderhalve meter afstand kon houden. Ik vond het best lastig op dat moment, want ging ik dan nu kiezen voor mijzelf (door zelf een leuke tijd te hebben maar geen afstand te houden), of ging ik kiezen om gewoon thuis te zijn in de tuin en wel de afstand te houden (en dus rekening houden met de medemens. Want misschien zou ik niks oplopen maar een ander door mij wel)? Koos ik voor mijn eigen plezier of het #staysafe? Uiteindelijk heb ik gekozen voor de verantwoordelijkheid te nemen en gewoon af te spreken in tuin. Ik vond dat ik deze verantwoordelijkheid wel moest nemen. Dan komt ethiek toch wel om de hoek kijken. Best apart dat een virus er voor kan zorgen dat mensen over de hele wereld gaan nadenken. Over de simpele dingen, maar ook over morele dingen, normen en waarden, en wat verder belangrijk voor iemand is. Nadat u er niet meer was ging de tijd eigenlijk steady verder. Ik miste elke dag mijn lieve omatje, maar alles ging door. Er waren hier en daar wat uitschieters. Mensen die tegen de stroom in gingen. Die zich steeds toch niet aan de regels hielden. Wat ook heel raar was: Trump kwam ook een keer met het idee dat je bleek moest injecteren om het virus in je lichaam te doden, en in Spanje is een strand verzeekt door bleek in het water. De mensen daar gingen om het bleek niet meer naar het strand en dus was het strand een uitgesloten mogelijkheid voor groepsvorming. Nu is het allemaal weer net een beetje naar het oude aan het gaan. Handen schudden doet iedereen weer, de economie gaat weer omhoog, etc. Er is een hele grote verandering gekomen in de zorg en ziekenhuizen. De onnodige dingen zijn er niet meer en er is veel meer plek voor de dingen die belangrijk zijn in het ziekenhuis. Leraren en kinderdagverblijven verdienen meer geld en hebben meer respect gekregen. Het is echt te merken dat men nu veel serieuzer en bewuster omgaat met beslissingen. Groot en klein. En dat andere dingen prioriteit hebben gekregen. Alles is veel meer doordacht en heel erg veranderd. We hebben ook weer het eerste festivalseizoen na corona gehad. Dat was heel erg gaaf. Overal was alles super snel uitverkocht en iedereen is helemaal los gegaan. Het was heel vreemd om met zoveel weer bij elkaar te zijn, op een kluitje te staan, maar we hebben echt vol op genoten van alles. Echt weer een stuk vrijheid wat je als mens terugh hebt. Ik had u graag laten zien en laten voelen hoe die ervaring was. Samen los gaan tussen al die duizenden mensen en genieten van het leven. Lieve oma, ik wil zeggen dat ik heel veel van u hou. Ik heb zoveel van u geleerd. Ik hoop dat deze brief toch een beetje hoop geeft voor u. Deze ziekte is er uiteindelijk niet meer en mensen hoeven niet meer verschrikkelijke pijn te hebben. Het komt goed oma. Rust zacht oma, en een heeeeeeeeele dikke kus van mij. Liefs